

29.04.2026

Rjukan

Arkivverket
postmottak@arkivverket.no

Saksnr - 2023/14361

Sluttrapport for prosjektet Telemarks bygningsarv fra 1900-tallet (TBA)

TBAs formål var å sørge for bevaring og bruk av tre spesielt, sentrale historiske arkiver for Telemark i forrige århundre. Prosjektet var felles for Telemark museum, Vest-Telemark museum og Norsk industriarbeidermuseum og ble koordinert i Telemarksarkivet – fylkets privatarkivnettverket i fylket.

Prosjektet ble gjennomført i 2024 og 2025 og har mottatt finansiering fra museene sjøl, offentlig sektor via Arkivverkets utviklingsmidler for 2024 og 2025, samt privat sektor (Stiftelsen UNI, Bergesenstiftelsen og Vest-Telemark Næringsbygg). Studieturen til Berlin ble gjennomført av tre deltakere i prosjektgruppa og er delfinansiert av Arkivforbundets reisestipend.

Denne rapporten er en redegjørelse gjennomføring, avslutning og resultatene fra prosjektet.

Rapporten har tre deler. Etter denne introduksjonen består del 1 av hver av de tre delprosjektenes rapporter, del 2 er den samlede vurderingen for hele prosjektet med en kort refleksjon for den samlede leveransen, og til slutt i del 3 ligger økonomirapport for prosjektet.

I. Rapportene fra delprosjektene

1a - Arkivet etter byggmester Ole Kikut v/ Prosjektleder Charlotte Andersen, Telemark museum

Telemark museums delprosjekt involverer ett stort arkiv og noe annet ulikt materiale etter byggmester Ole Kikut. Materialet er ferdig innsamlet og bevaringen av materialet er utført.

Historikk

Arkivet etter byggmester Ole Kikut lå uinnført ved Telemark museum i flere år. Det har ikke vært ressurser til å gå gjennom dette, da alt måtte rengjøres før arkivering. Det var heller ingen orden i det innleverte materialet. Alt var samlet sammen i pappesker, og det kunne være mange forskjellige tema og årstall i samme eske. Det ble sagt at Kikut fikk en landssvikersak mot seg da han arbeidet for de tyske militærmyndighetene under 2.verdenskrig. På folkemunne ble det sagt at han var «stripete»

Sortering/avhending

Det første vi måtte gjøre var å gå gjennom de rundt 40 flytteeskene for å se hva som var arkivverdige. Det ble avhendet en hel del. Vi kastet: magasiner han hadde abonnert på, blanke ark, regnestykker i kladdebøker, blåpapir og regnskapsbilag hvor hovedregnskapet var bevart. Det var tydelig at dette var pakket ned i all hast, og at alt som lå på kontoret var samlet i esker under utflytting. Materialet var i total uorden.

Rengjøring- prosjektansatt

Arkivmaterialet som skulle tas vare på, ble rengjort med sotsvamper og spesialstøvsuger. De skitne mappene ble byttet ut, og all informasjon skrevet av. Til dette arbeidet var det innleid en prosjektmedarbeider gjennom året. Bistand til rutiner fra konservator ved museet.

Ordning og katalogisering (arkivering)

Det var en nokså omfattende jobb med å sortere arkivet. Det var vanskelig å gjenskape den opprinnelige orden. Det ble valgt å lage egne serier for arbeidet for tyske myndigheter under krigen. Dette er det mest etterspurte materialet. Kikut hadde også mye arbeid for privatpersoner, og dette ble sortert etter årstall. Arkivet dekker perioden 1916-1955. Det gav et grundig innblikk i driften, som økte markant under krigen. Da økte både antall ansatte og omsetningen betraktelig.

Arkivbesøk arkivverket- landssvikerarkivet

Arkivet gav ikke svar på hva som skjedde med Kikut etter krigen. Det ble derfor et studiebesøk til Arkivverket på Sognsvann. Der fikk vi se boksen med landssvikersaken mot Ole Kikut. Han ble ilagt en bot, men ikke funnet skyldig i landssvik.

Arkivbesøk hos oss

Da arkivlisten ble lagt ut fattet to lokalhistorikere interesse. De skriver bok om rester etter tyske byggverk under krigen, og fant mye stoff i dette arkivet. De var svært interessert i å se tegninger, som det er en del av i arkivet. Mange av disse byggverkene er i dag borte.

Kurs i Berlin

Arkivaren deltok på kurs i identifisering og konservering av tekniske tegninger i forbindelse med dette prosjektet

Skanninger

Vi gjorde et utvalg av tegningene for skanning og avfotografering. Vi brukte egne ansatte og fotoskanner for de mindre tegningene. Større formater ble digitalisert av trykkeri, i både filformatene Jpg og tiff.

Erfaringer

Arkivet er ferdig ordnet, ført i Asta, og arkivbeskrivelse er publisert på Arkivportalen (<https://www.arkivportalen.no/entity/8be604ef-ad70-442a-8cb8-98c09f719a27?ins=TEMU>). Arkivet er nå tilgjengeliggjort. Det har stor lokal og regional betydning, da Kikut jobbet som byggmester her i distriktet i mange år. Han hadde også kunder i nabofylkene og i Oslo.

Tematisk er det kanskje mest interessant for krigsårene og perioden 1940-45. Utsagnet om at han var «stripete» stemmer godt, han profitterte mye på arbeidet under krigen. Gjennom sitt arbeide la han til rette for de tyske militære myndighetene, selv om han ikke så på seg selv som nazist.

1b – Arkivene etter Vest-Telemark Næringsbygg v/ Prosjektleder Benedicte Nes, Vest-Telemark museum

Vest-Telemark museums delprosjekt involverer arkiver etter Vest-Telemark Næringsbygg. Materialet er ferdig innsamlet og har blitt overdratt fra forrige eier som del av flyttingen. Ordning og registrering er underveis, og det er oppdaget til sammen seks ulike arkivskapere. Det er tilsatt prosjektansatt for en periode i 2024.

Vest-Telemark Museum har jobbet med arkiv etter selskapet Vest-Telemark Næringsbygg AS (VTN). VTN ble stiftet i 1971, det er fortsatt i drift og har siden oppstarten vært involvert i om lag 80 byggeprosjekter. VTN har gjennom skiftende tider vært en aktør som har bidratt vesentlig til utvikling i regionen, både innen næringsliv og interkommunalt samarbeid. Det er i hovedsak fem kommuner i Vest-Telemark som sitter på eiersiden, men det er også noen private eiere med mindre aksjeposter.

Arkivet var oppbevart på et råloft i Kviteseid, i et bygg som selskapet eier. Omfanget var om lag 80 hyllemeter. Det har vært skiftende leietakere i bygget og oppbevaringsforholdene ble vurdert som dårlige/usikre. Våren 2024 ble det undertegnet avtale om overføring av arkivet til Vest-Telemark Museum, med vilkår om at VTN dekket kostnader knyttet til nedpakking, transport og emballasje. Arkivansvarlig gjorde en første kassasjonsvurdering på stedet, der materiale som åpenbart ikke var bevaringsverdig ble skilt ut. Det øvrige ble pakket ned av ansatte på samlingsavdelingen og fraktet til museet i mars 2024.

Uordnet utgjorde arkivet som kom inn 67 hyllemeter. Det ble først grovsortert, og det viste seg hensiktsmessig å skille ut deler som var skapt av datterselskap eller selskap på et tidspunkt hadde blitt fusjonert inn. Til slutt endte vi opp med 7 ulike aktører med tilhørende arkiv:

Vest-Telemark Næringsbygg AS (VTM-A-1255), ytterår: 1971-2020, 20 hyllemeter:
<https://www.arkivportalen.no/entity/e2771a6f-f9a3-49df-9d7a-dd5e7f63528d>

Vest-Telemark Næringsutvikling AS (VTM-A-1265), ytterår: 1995-2017, 11 hyllemeter
Kviteseid Vekst AS (VTM-A-1261), ytterår 1997-2019
FN Eigedom AS (VTM-A-1258), ytterår 2012-2016
SN Eigedom AS (VTM-A-1259), ytterår 2014-2018
RN Eigedom AS (VTM-A-1260), ytterår 2015-2018
Vest-Telemark Næringspark AS (VTM-A-1262), ytterår 2015-2018
- de fire mindre arkivene er til sammen 1, 5 hyllemeter

Det var svært varierende ordningsgrad i materialet som ble avlevert, og det ble nødvendig å skille ut dubletter, offentlige publikasjoner og annet som ikke regnes arkivverdig. Noe av materialet måtte klausuleres på grunn av personvern. Vi satte klausul på mappenivå der det spesifikt var nødvendig, slik at mest mulig ble tilgjengelig. Vest-Telemark Museum tilsatte en prosjektmedarbeider i 80% fra april 2024 til juni 2025. Andre ansatte deltok i perioder i ordningsarbeidet, særlig mot slutten. Arbeidet ble slutført i august 2025, og alle arkiv er publisert på Arkivportalen.

Arkivene som dette prosjektet omfatter inneholder mangfoldig informasjon om viktige epoker i regionens historie. Det er mye praktisk dokumentasjon av næringsbyggene som ble oppført og prosessen rundt oppføring og vedlikehold. Det er også serier som belyser næringsutvikling og samarbeid gjennom opp- og nedgangstider. I 2001 utga styret i VTN et jubileumshefte for selskapet. Fra innledningen tar vi med noen ord om arkivet:

«[Det er] blitt lagt stor vekt på protokollering og arkivering i VTN – hyllene er fulle. Problemet har helst vore å ta seg tid til å lese og finne fram til det ein trur kan vere mest aktuelt å gje

vidare. [...] I tillegg må det ligge stoff til både hovudoppgåver og økonomiske analyser, for dei som vil gå i djubda i VTN sine arkiv.» (Vest-Telemark Næringsbygg A/S – glimt frå 30 års virke)

1c – Tegningsarkivene til Norsk Hydro fra Rjukan og Notodden v/ Prosjektleder Siri Hjelsvold, Norsk industriarbeidermuseum

Verdensarven på Rjukan og Notodden er dokumentert gjennom tegningsarkivene til Norsk Hydro. Da det ble søkt om midler til dette prosjektet i første omgang var estimatet at NIA oppbevarer 30 000 tegninger. Dagens oppdaterte estimer er på 60 000 tegninger. Det var klart i fra starten av at det ikke vil være nok med bare dette prosjektet for å komme igjennom tegningsarkivene. Arbeidet har vært supplert med midler til et parallelt prosjekt med midler fra riksantikvaren. Til sammen på de to prosjektene så ble det tilsatt økt stillingsressurs fra oktober 2024 til mars 2025. Det forventes at den grove orden er landet i løpet av mars 2026. På grunn av delvis sykemelding gjennom store deler av året ble fremgangen i 2025 noe forsinket.

Arbeidet videreføres i 2026 etter avslutningen av TBA.

Historikk

Norsk Hydro bygget ikke bare fabrikanlegg på Rjukan og Notodden, men også alt fra private boliger til infrastruktur for å få dekket industriens behov for ansatte. De hadde et stort behov for dokumentasjon, og har tatt generelt godt vare på arkivene sine de siste 100 årene. Tegningsarkivene har blitt levert til NIA i etapper de siste 30 årene. Noe er ferdig ASTA registrert, noe står i en gjenkjennelig orden, noe står tilsynelatende tilfeldig, og noe ligger fortsatt i flytteeskene det kom i. Det finnes en rekke register, men det er mange innganger, og registrene reflekterer ikke nødvendigvis plassering eller hvorvidt tegningen fortsatt eksisterer. Derfor har det vært nødvendig å gjøre registreringen i en egen database. Arkivstrukturen vil bygges basert på denne, og innholdet vil bli eksportert til ASTA når registreringen er ferdig og arkivstrukturen er landet.

Prosjektarbeid

Prosjektet har jobbet todelt. Hovedfokus har vært på grovt nivå, å få en oversikt over mapper, permer, bokser, ruller, skuffer osv. Dette har vi overordnet kalt beholdere. Der hvor det er lagt mapper i arkivbokser er det også blitt registrert undermapper. For noen av seriene er det brukt mapper med myke permer som ikke tåler å stå på egen hånd på hyllen. I de tilfellene hvor disse lå løst har de blitt samlet i arkivbokser i den rekkefølgen de sto i. Det er registrert 837 beholdere og 866 undermapper.

I tillegg så har prosjektet begynt på prosessen med å registrere enkelttegninger. Dette er et arbeid som vil fortsette i mange år fremover. Det gir både viktig informasjon om enkelt detaljer, som datoer, arkitekter og innhold, og det gjør det mulig å få en oversikt over duplikater. Det er registrert 1100 tegninger.

Formidling til publikum

Fordi dette er et viktig arkiv for lokalhistorien, så har vi i sommersesongen åpnet dørene inn til et arbeidsrom i noen få timer i uken. Da har arkivarene registrert enkelttegninger og hatt dialog med publikum om arbeidet.

Kurs i Berlin

Prosjektleder og prosjektmedarbeider deltok å kurs i identifisering og konservering av tekniske tegninger i forbindelse med dette prosjektet.

Erfaringer

Den viktigste erfaringen er at vi har fått jobbet med tegningsarkivene på en detaljer og omfattende måte. Det er bygget kompetanse hos de ansatte og etablert en database som er et verktøy som både de og senere nye ansatte kan bruke videre. Det har blitt enda tydeligere hvor kritisk det er å få mer plass til arkivene våre. Formidlingen til publikum har blitt svært godt mottatt. Det har også tydeliggjort interessen blant allmenheten for temaet arkiv generelt og tegningsarkivene spesielt. Alt fra pensjonerte ingeniører til barn i 6-7 års alderen har lyttet og engasjert seg i arbeidet.

Veien videre

Prosjektet knyttet til riksantikvaren fortsetter til mars 2026, og det er da vi forventer å være ferdig med den grove orden. NIA har også valgt å sette av et halvt årsverk i 2026, slik at når midlene fra riksantikvaren løper ut kan arbeidet fortsette til neste fase.

II. Resultater og samlet vurdering

Samlet sett har prosjektet stort sett vært gjennomført i tråd med plan. Industriarbeidermuseet har ikke oppnådd sine mål, men har utviklet mye, ny detaljert kunnskap om tegningsarkivene etter Hydro.

Vesentlige felles aktiviteter i prosjekter har vært studietur til Berlin og to interne seminarer (Utvalgs- og ordningsprinsipper, samt Oppstartsseminar).

Prosjektplan og grafisk framstilling av aktivitetene er oppsummert i tabell 1 – se vedlegget.

III. Samlet økonomirapport (fra prosjekteier/NIA)

Prosjekt: Telemarks bygningsarv fra 1900-tallet: Bevaring og tilgjengeliggjøring av tre arkiver

Tilskuddsmottaker: Norsk industriarbeidermuseum / Telemarksarkivet (koordinert med Telemark museum og Vest-Telemark museum)

Tilskuddsordning: Arkivutviklingsmidler 2024 og 2025 – Arkivverket (Nasjonalarkivet)

Tilskuddsbeløp: kr 900 000 (2024) kr 600 000 (2025)

Private Tilskuddsbeløp: kr 300 000 (Stiftelsen UNI), kr 40 000 (Arkivforbundet)

Prosjektperiode: 2024–2026

1. Kort sammendrag

Prosjektet har hatt som mål å bevare, ordne og tilgjengeliggjøre tre arkiver knyttet til Telemarks bygningsarv fra 1900-tallet. Arbeidet har omfattet arkivfaglig behandling, dokumentasjon og publisering av arkivkataloger i Arkivportalen, i tråd med gjeldende arkivfaglige standarder.

2. Gjennomføring og måloppnåelse

Prosjektet er gjennomført i samsvar med søknad og godkjent fremdriftsplan. De prioriterte arkivene er bearbeidet, og resultatene er gjort tilgjengelige via Arkivportalen. Prosjektet har bidratt til økt tilgjengelighet til kildemateriale av betydning for forskning, forvaltning og allmennhet.

3. Økonomisk redegjørelse

Samlede prosjektinntekter i perioden 2024–2025 utgjør kr 1 540 000, herunder tilskudd fra Arkivverket (kr 1 500'). I tillegg kommer et tilsagn fra Stiftelsen UNI på kr 300 000 og de tre museenes egeninnsats på til sammen kr 750 000. Samlet inntektsramme for prosjektet var altså kr 2 590 000.

Telemark museum (TM) og Vest-Telemark museum (VTM) er begge utbetalt kr 470 000 og har samtidig bokført bokført egne, interne kostnader og inntekter i parallelle prosjekter.

Inntektene til TM og VTM er bokført varekostnad i NIAs prosjekt etter utbetalinger i 2024 i 2025. Altså denne varekostnaden beløper seg til kr 945 140 og gjelder eksterne tjenester og direkte prosjektutgifter knyttet til arkivfaglig arbeid og tilgjengeliggjøring.

Lønnskostnader i NIA utgjør kr 810 322 og omfatter interne personalkostnader knyttet direkte til prosjektets aktiviteter. Dette dokumenterer betydelig egeninnsats fra tilskuddsmottakeren NIA. Andre driftskostnader utgjør kr 73 599 og omfatter nødvendige administrative og driftsrelaterte utgifter.

Samlede driftskostnader utgjør kr 883 921. Samlet resultat for prosjektet er kr –189 061. Det negative resultatet skyldes dokumentert egenfinansiering gjennom interne ressurser. Eksterne tilskudd på kr 300 000 hvorav en tredel skal bokføres hos NIA er ennå ikke innkrevd og bokført.

Tabell – Regnskapsrapport NIA April 2026

Rapport	2024	2025	2026	Totalsum
Driftsinntekter	900 000	740 000		1 640 000
Varekostnader	560 000	385 140		945 140
Bruttofortjeneste	340 000	354 860		694 860
Lønninger	238 848	548 692	22 782	810 322
Andre driftskostnader	23 105	50 494		73 599
Driftskostnader	261 953	599 186	22 782	883 921
		-244		
Driftsresultat	78 047	326	-22 782	-189 061
		-244		
Resultat før skatt	78 047	326	-22 782	-189 061

4. Bruk av midler og etterlevelse av vilkår

Tilskuddsmidlene er benyttet i samsvar med formålet, prosjektbeskrivelsen og fremdriftsplanen som ligger til grunn for tildeling fra Arkivverket. Prosjektregnskapet er avgrenset og egnet for kontroll og revisjon etter gjeldende krav.

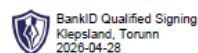
5. Offentliggjøring og deling

Prosjektets resultater og erfaringer kan deles med arkivsektoren. Sluttrapporten kan publiseres av Arkivverket i henhold til vilkårene for tilskuddsordningen.

6. Opplysning om støtte

Ved rapportering og formidling er det opplyst at prosjektet er støttet av Arkivverket.

7. ATTESTASJON REGNSKAPSFØRER

Norsk Industriarbeidermuseum		Beløpsfelt: Beløp			
Prosjekt: Telemark bygningsarv fra 1900-tallet					
Resultat detaljert	Konto	2024	2025	2026	Totalt
Driftsinntekter		900 000	740 000		1 640 000
Sum driftsinntekter		900 000	740 000		1 640 000
Underleveranser		560 000	385 140		945 140
Varekostnader		560 000	385 140		945 140
Bruttofortjeneste		340 000	354 860		694 860
Sosiale kostnader		83	306		388
Andre personalkostnader		238 765	548 387	22 782	809 934
Lønninger		238 848	548 692	22 782	810 322
Fremmede tjenester		6 944			6 944
Porto/Telefon/Rekvisita		8 311	13 416		21 727
Reisekostnader		2 590	34 249		36 839
Andre driftskostnader		5 261	2 828		8 089
Sum andre driftskostnader		23 105	50 494		73 599
Driftskostnader		261 953	599 186	22 782	883 921
Driftsresultat		78 047	-244 326	-22 782	-189 061
Resultat før skatt/eord.poster		78 047	-244 326	-22 782	-189 061

Bekrefter med dette utdrag av regnskapet for prosjekt 1014-4
Rjukan, 28.04.2026

Torunn Klepsland (elektronisk signatur)
Statsautorisert regnskapsfører

Rjukan 29.4.2026

Kjetil H. Djuve
Leder forvaltning / Prosjektleder TBA

VEDLEGG

Tabell 1 – Prosjektplan og løypemelding ved utgangen av mai (trafikklysmodellen)

Generell plan	Status delprosjekt/Telemark museum	Status delprosjekt/Vest-Telemark museum	Status delprosjekt/NIA	Samlet status
Aktiviteter i prosjektgruppa: Oppstartsseminar 03/24 og Midtveisseminar 11/24.				Gjennomført/ Prosjektgruppa er opprettet og oppstartsseminaret ble gjennomført 20/3/24
Innsamling 02/24 - 03/24	Ferdig	Ferdig	Ferdig	Avsluttet
Bevaringsvurdering med utarbeidelse av kassasjons- og utvalgskriterier 03/24 - 04/24	Ferdig	Ferdig	Delvis	Delvis gjennomført
Bevaring (inkl sikring og reingjøring) 02/24 - 11/25	Ferdig	Ferdig	Ferdig	
Ordning og tilgjengeliggjøring 05/24 - 12/25	Ferdig	Ferdig	Underveis	Delvis gjennomført
Formidling via SoMe og andre			Inkl 2x somre med Arkivar i arbeid	Utført

kanaler 03/24 - 12/25				
--------------------------	--	--	--	--